

Asia: Asia VN/30930/2022

Luonnos hallituksen esityksestä: kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) voimaansaattaminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

LAUSUNTO TYÖ-JA ELINKEINOMINISTERIÖN ESITYKSESTÄ LUONNOKSEKSI HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ:

”Kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) voimaansaattaminen”

Lausuntopyyntö 21.3.2023 (VN/30930/2022)

Ammattilintarkastajat - Yrkesrevisorer r.y. kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esityksestä ja esittää lausuntoaan seuraavaa.

Viittaamme 16.1.2023 antamaamme lausuntoon samasta aiheesta ja toteamme siinä esityksessä olevien kannanottojen olevan edelleen voimassa, mutta toistamme tässä lausunnossa tiettyjä asioita niihin liittyen sekä tarvittaessa olemme täsmentäneet kantaamme.

Kannatamme edelleen CSRD -direktiivin edellyttämän sääntelyn vähimmäisimplementointia Suomen lakiin ottaen huomioon seuraavaa:

- 1) Kirjanpitolain (KPL) mukainen kestävyysraportin laatimisvelvoite, KPL 3b:1§

Kuten aiemmin olemme todenneet, vaatimus kestävyysraportointiin muille kun listatuille ja PIE yhteisöille tulisi aina olla kriteerinä vähintään 250 henkilöä.

Perusteluna tähän ovat erityisesti hallinnollisen taakan lisääntyminen ja merkittävät kustannukset raportointivelvollisille, koska tietojen kerääminen ja niiden raportointi tulee kalliiksi hyvin pitkälle tulevaisuuteen ennekuin tähän liittyen saadaan tietojärjestelmät sellaisiksi, että tietojen kerääminen onnistuu helposti. Tällä hetkellä edes raportointipalveluita tuottavat tahot eivät pysty tarjoamaan riittävän yksinkertaisia ja siten kustannustasoltaan kohtuullisia käytänteitä tai raportointikeinoja, jotka pitäisivät kustannukset kohtuullisina.

Ehdotuksen mukainen laatimisvelvoite koskee kaikkia yrityksiä, joiden liikevaihto on yli 40 M€, taseen loppusumma on yli 20 M€ ja henkilömäärä ylittää 250, (KPL:n määritelmä jonka mukaan 2/3 ehdosta täytyessä). Velvollisuus koskee siten myös lukuisia sellaisia yrityksiä, joiden henkilömäärä on alle 250 henkilöä tai äärimmäisissä tapauksissa yritysten palveluksessa ei ole ketään.

Direktiivin oletama on kuitenkin, että vasta yritys, jonka palveluksessa on yli 250 henkilöä, olisi suuryritys, joka siten olisi velvoitettu tähän raportointiin. Myös tulevassa yritysvastuudirektiivissä, jossa määritellään yhteisön johdon huolellisuusvelvoitetta, ehdotuksena on, että se koskee vain yli 250 henkilöä työllistäviä yhteisöjä.

Huomionarvoista on myös se, että siirtymäkauden (1.1.2024 – 31.12.2024) osalta suuryrityksen rajana pidetään yli 500 henkilöä.

Selkeä kantamme on, että kestävyysraportoinnin velvoittavuutta muille kuin listatuille ja PIE-yhteisöille määriteltäessä yhtenä suuryrityksen kriteerinä tulee aina olla henkilöstömäärä (yli 250) yrityksen oikeudellisesta muodosta riippumatta.

2) Kestävyysraporttien varmentaja ja varmennustaso

Ennen kuin lakiesitystä viedään eteenpäin tulisi arvioida uudelleen, onko tilintarkastusinstituutio vain ja ainoastaan se suomalainen taho, joka voi suorittaa kestävyysraportoinnin varmennusta. Nyt lakiesitys on kirjoitettu siihen muotoon ja siten, että vain ja ainoastaan Suomessa toimiva tilintarkastaja, tilintarkastusyhteisö tai ulkomainen (EU – alueella toimiva) varmennuslaitos voisi tehdä varmennusta.

Onko tilintarkastajilla/tilintarkastusyhteisöillä tässä tapauksessa edes se paras osaaminen vastuullisuusraportoinnin varmennuksesta vai tulisiko tätä asiaa arvioida uudelleen.

Vastuullisuusraportointi ei ole verrattavissa tilinpäätösraportointiin, koska siinä muilla kuin tarkoin määritellyillä taloudelliseen informaatioon perustuvilla kriteereillä annetaan muita tai muuhun kuin taloudelliseen informaatioon perustuvia tietoja (vrt. esimerkiksi koko arvoketju ja sen identifiointi jne.). Onko ehdotettu sääntely myös mahdollisesti jopa syrjivää.

Käsityksemme mukaan aiemmin toteamme seikka siitä, että TTL:iin muutokseen tulee sisällyttää säännös siitä, että nyt ammatissa toimiville tilintarkastajille (HT, KHT ja JHT) taataan mahdollisuus suorittaa kestävyysraportoinnin varmennusta, ei käy ilmi (Kantamme perustuu muutosdirektiivin johdannon kohtaan 65, sivu 80-). Jokaisen tulee toki ensin varmistua omasta osaamisestaan tältä osin jatkuvan kouluttautumisen kautta.

Kantamme uusien tulevien tilintarkastajien osalta säännöstä siitä, että kestävyysraportoinnin varmennuksen koulutus perustuu korkeakouluopintoihin ja, että vain viranomainen (PRH) voi järjestää ko. tutkinnon ja auktorisoida sen hyväksytysti suorittaneet, on ennallaan.

Kuten aiemmin viittasimme siihen, että taloudellisen informaation varmennus ja kestävyysraportoinnin varmennus poikkeavat merkittävästi toisistaan. Tämän takia toistamme alla kantamme siitä, voiko ylipäättänsä kestävyysraportoinnin varmennuksesta annettavassa lausunnossa koskaan edes antaa kohtuullista varmuutta.

Käsityksemme mukaan tulisi tarkoin arvioida, onko ylipäättänsä mahdollista, että kestävyyskehitysrapportoinnin tarkastuksessa voidaan saavuttaa kohtuullinen varmuus. Tarkoituksenmukaista olisi siten pitäytyä nykyisessä käytännössä, jossa vastuullisuusraporteista (KPL 3 a mukainen varmentaminen) annetaan nk. review- eli yleisluonteisen tarkastuksen kertomus. Tällaisen tarkastusmuodon varmuustaso on luonnollisesti alhaisempi, mutta ottaen huomioon varmentamiseen liittyvät seikat ja olosuhteet, todennäköisyys korkeamman varmuuden saavuttamisesta voi olla haasteellinen.

Edellä todettua tukee myös se, että kestävyysraportin varmentamiseen liittyvät standarditkin tullaan antamaan vasta 1.10.2026/1.10.2028 mennessä (tuolloin ensin rajoitetun varmuuden standardi ja vasta paljon myöhemmin kohtuullisen varmuuden standardi).

Joka tapauksessa kaikissa tilanteissa kestävyysraporttien varmentamisesta annettavien raporttien (esitys TTL 3 luku 5 a § 7 mom. ja 4 § 1 mom) tulisi aina olla erillisiä eikä niitä tulisi missään tilanteessa yhdistää samaan kertomukseen, jossa annetaan lausunto vuositilinpäätöksestä.

3) Muita merkittäviä kommentteja

Seuraavassa on eräitä kommentteja, jotka on esitetty jo aiemmin tuossa 16.1.2023 annetussa lausunnossa, mutta toistamme ne tässä, jotta ne varmasti tulevat huomioonotetuiksi ennen lopullisten hallitusten esitysten laatimista:

Hallituksen esityksessä tulee selkeästi tuoda se seikka, että arvoketjussa olevia alihankkijoita koskee tiedonantovelvollisuus, mutta ne eivät kuitenkaan ole kestävyysraportointivelvollisia.

Lain voimaantulon siirtymäsäännöksissä tulee selkeästi tuoda esille se seikka, että komission delegoidut säädökset eli standardit kestävyysraportin sisällön esittämisestä tullaan antamaan vasta tulevien vuosien aikana.

Lain voimaantulon siirtymäsäännöksissä tulee myös selkeästi tuoda esille se, että kestävyysraportin varmennusstandardeja ei ole komissiossa vielä vahvistettu näiden lakimuutosten (KPL ja TTL) astuessa voimaan vuonna 2023.

Hallinnollisen taakan lisäyksen minimoimiseksi tulee ehdottomasti varmistaa, että Muutosdirektiivin johdantokohdan 46 (sivu 55) vaatimus tulee huomioiduksi lakimuutoksista päätettäessä.

”Olisi varmistettava, että yritysten kestävyysraportointistandardien mukaisesti raportoimat tiedot vastaavat käyttäjien tarpeita eivätkä aiheuta vaivan ja kustannusten puolesta suhteetonta rasitetta raportoiville yrityksille tai niille, joihin vaikutus kohdistuu välillisesti osana kyseisten yritysten arvoketjua.”

Helsingissä 8.5.2023

Ammattitilintarkastajat - Yrkesrevisorer r.y.

Timo Virkilä KHT

hallituksen puheenjohtaja

Virkilä Timo
Ammattilintarkastajat - Yrkesrevisorer r.y.